

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ISSN 2623-4394

HELLENIC EVALUATION SOCIETY REVIEW

ΤΕΥΧΟΣ 3

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

Η Επιθεώρηση της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης (ΕΕΑ) είναι επιστημονικό περιοδικό με προσανατολισμό σε θέματα αξιολόγησης και εκδίδεται σε δύο τεύχη ετησίως.

Σκοπός της Επιθεώρησης της ΕΕΑ είναι να καλλιεργήσει έναν γόνιμο προβληματισμό και να συμβάλει στη διαμόρφωση της κουλτούρας της αξιολόγησης και στην προώθηση της αξιολόγησης ως επιστημονικό εργαλείο λήψης αποφάσεων. Η έγκριση δημοσίευσης των άρθρων στο περιοδικό αποφασίζεται από Επιστημονική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από καταξιωμένους επιστήμονες, μέλη της ελληνικής και διεθνούς ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας.

Για αποστολή άρθρων, εργασιών και ανακοινώσεων προς δημοσίευση, παρακαλούμε να απευθύνεστε στη γραμματεία της ΕΕΑ: secretariat@hellenicevaluation.org. Οδηγίες για την υποβολή άρθρων βρίσκονται σε αυτό το σύνδεσμο: http://www.hellenicevaluation.org/pdf/odigies_ipovolh_arthron.pdf

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ	3
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ	
Αξιολόγηση για την ενδυνάμωση των κοινωνιών: Το 13ο συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αξιολόγησης στη Θεσσαλονίκη <i>Λεονάρδος Καντσός</i>	4
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ	
Επαγγελματισμός και Αξιολόγηση: Τι πρέπει να γίνει στα επόμενα βήματα; <i>Κωνσταντίνα Ορφανίδου</i>	6
ΑΝΟΙΧΤΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΕΣ	
Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης και δέσμευση για αξιολόγησή τους	9
Αξιολογώντας τη διάσταση του φύλου στο πλαίσιο των ΣΒΑ	10
Αξιολόγηση της ενσωμάτωσης των αρχών της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της καλής διακυβέρνησης στη δημόσια πολιτική στην Ευρώπη	11

© κειμένων: Ελληνική Εταιρεία Αξιολόγησης / οι συγγραφείς. Με εξαίρεση τη χρήση αποσπασμάτων υπό την προϋπόθεση της ρητής αναφοράς της πηγής, δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση/αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος του περιοδικού χωρίς τη γραπτή άδεια της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης / των συγγραφέων.

Σημείωμα από τη σύνταξη

Δήμητρα Ιωάννου

Πρόεδρος ΔΣ της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης

Το παρόν τεύχος της *Επιθεώρησης της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης*, είναι αφιερωμένο στο 13ο διετές συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αξιολόγησης, το οποίο διοργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Εταιρεία Αξιολόγησης (European Evaluation Society – EES) σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Αξιολόγησης (EEA) στις 1-5 Οκτωβρίου 2018, στο Συνεδριακό Κέντρο «Ιωάννης Βελλίδης» στη Θεσσαλονίκη.

Στόχος του συνεδρίου, υπό τον γενικό τίτλο «Αξιολόγηση για την ενδυνάμωση των κοινωνιών», ήταν να συζητηθούν σε βάθος θέματα σχετικά με τη συμβολή της αξιολόγησης στην ενδυνάμωση και την τόνωση της ανθεκτικότητας των κοινωνιών, μετά από μια δεκαετία κρίσεων και αναταραχών όπου έχουν επιτελεσθεί πολλές αλλαγές, θετικές και αρνητικές, σε όλα τα επίπεδα, τις οποίες καλούμαστε πλέον να διαχειριστούμε. Το στίγμα του συνεδρίου δόθηκε κυρίως από τους προβληματισμούς που διατυπώνει η Ευρωπαϊκή Εταιρεία Αξιολόγησης, για το ρόλο που μπορεί να έχει η αξιολόγηση σε μία Ευρώπη που αλλάζει και πώς μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας για τους πολίτες και να αντιμετωπίσει κρίσιμα κοινωνικά ζητήματα.

Τα συνέδρια της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αξιολόγησης λαμβάνουν χώρα κάθε δύο χρόνια και αποτελούν μια σημαντική ευκαιρία συνάντησης όλων όσων ενδιαφέρονται για το αντικείμενο της αξιολόγησης (φορείς λήψης αποφάσεων πολιτικής, δημόσιοι λειτουργοί, εκπρόσωποι του ακαδημαϊκού κόσμου, διαχειριστές προγραμμάτων και έργων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, σύμβουλοι αξιολόγησης, ερευνητές ή φοιτητές). Πριν από τη Θεσσαλονίκη, αντίστοιχες διοργανώσεις είχαν λάβει χώρα στο Μάαστριχτ (2016), στο Δουβλίνο (2014), στο Ελσίνκι (2012), κλπ.

Η διεκδίκηση της διοργάνωσης του 13^{ου} συνεδρίου στην Ελλάδα, ήταν ένα στοίχημα για την EEA, τόσο για την προώθηση της αξιολόγησης στη χώρα μας, όσο και για να τοποθετήσει την Ελλάδα στο χάρτη της διεθνούς κοινότητας των αξιολογητών, αλλά κυρίως, για να δώσει τη δυνατότητα σε Έλληνες επιστήμονες και σε όσους ενδιαφέρονται για την αξιολόγηση, να συμμετάσχουν ενεργά σ' ένα συνέδριο διεθνούς εμβέλειας, να παρουσιάσουν τις εργασίες τους και να αναπτύξουν δεσμούς και δίκτυα συνεργασιών.

Κλείνοντας αυτό το εισαγωγικό σημείωμα, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την Helexpo, τον Δήμο Θεσσαλονίκης, τον Οργανισμό Τουρισμού Θεσσαλονίκης, το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, και τους εκπροσώπους της Ελληνικής Πολιτείας, που πίστεψαν και στήριξαν αυτή την προσπάθεια και συνέβαλλαν στην επιτυχία του συνεδρίου.

Αθήνα, Δεκέμβριος 2018

Αξιολόγηση για την ενδυνάμωση των κοινωνιών: Το 13ο συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρίας Αξιολόγησης στη Θεσσαλονίκη

Λεονάρδος Καντσός

Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης

Το 13ο συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αξιολόγησης (European Evaluation Society – EES) διοργανώθηκε με μεγάλη επιτυχία και συμμετοχή 785 συνέδρων από 56 χώρες στη Θεσσαλονίκη τον Οκτώβριο του 2018. Στις δύο πρώτες ημέρες (1-2 Οκτωβρίου 2018) διοργανώθηκαν επιμορφωτικά σεμινάρια σε θεματολογία συναφή με τη αυτή του συνεδρίου. Το κυρίως συνέδριο ήταν τριήμερης διάρκειας (3, 4 και 5 Οκτωβρίου) και περιελάμβανε παρουσιάσεις επιστημονικών εργασιών, θεματικές συνεδρίες και συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης, δίνοντας βήμα σε μια πλειάδα ομιλητών από όλο τον κόσμο, οι οποίοι αντάλλαξαν απόψεις συζήτησαν διεξοδικά τις εξελίξεις γύρω από την αξιολόγηση.

Ο τίτλος του 13ου συνεδρίου της EES ήταν «Αξιολόγηση για την ενδυνάμωση των κοινωνιών» και η θεματολογία του περιστρέφονταν γύρω από τρία βασικά θέματα: 1. Συστήματα και προσεγγίσεις αξιολόγησης σε ταραγμένους καιρούς, 2. Επανεξέταση των μεθόδων και των μεθοδολογιών αξιολόγησης, και 3. Ανάπτυξη της αξιολόγησης για την προώθηση της ενδυνάμωσης και της δραστηριοποίησης των κοινωνιών σε κρίσιμους καιρούς. Η θεματολογία αυτή του συνεδρίου αποτέλεσε ευκαιρία να συζητηθούν ζητήματα αξιολόγησης υπό το πρίσμα οικονομικών, γεωπολιτικών, περιβαλλοντικών και ανθρωπιστικών κρίσεων που βιώνουμε.

Από την πλειάδα των εισηγήσεων ξεχώρισαν οι τέσσερις βασικές ομιλίες από τους Lyn Ellen Pleger και Frans Leeuw (Resilient societies and resilient evaluators in turbulent times), Thomas Schwandt (Post-normal Evaluation?), Caroline Heider, και Elliot Stern (Learning about evaluation from a conference?).

Εκτός των εισηγήσεων, θεματικών συνεδριών, συζητήσεων στρογγυλής τραπέζης και παρουσιάσεων με αφίσες για πρώτη χρονιά διοργανώθηκαν και τέσσερα Flagship Symposia αποτελούμενα από διακεκριμένους συμμετέχοντες προκειμένου να συζητηθούν σχετικά και επίκαιρα ζητήματα αξιολόγησης. Στο πρώτο, με τίτλο “Better Evaluation for better policies in Greece beyond the crisis”, συμμετείχαν η Υπουργός κα Όλγα Γεροβασίλη, η κα Λούκα Κατσέλη, η ελληνίδα Πρόεδρος της Αμερικανικής Ένωσης Αξιολόγησης κα Tessie Tzavaras_Catsambas και ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αξιολόγησης κ. B. de Laat. Στα υπόλοιπα τρία συμπόσια συζητήθηκαν οι προκλήσεις που θέτουν για την αξιολόγηση τα ζητήματα ανθεκτικότητας των κοινωνικών (Evaluation Unusual: How is Resilience Challenging the Evaluation Field, and Are We Rising Effectively to the Challenge?), οι προοπτικές αναθεώρησης των κριτηρίων της DAC (Evaluation Criteria for the 21st Century: Panel 2 Revisiting the DAC Criteria) και οι εργασίες του European Commission Regulatory Scrutiny Board της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Μεταξύ των παρουσιάσεων επιστημονικών εργασιών και θεματικών συνεδριών συμπεριλαμβάνονταν αρκετές ελληνικές συμμετοχές, όπως από την Πρόεδρο και τα μέλη του

Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικής Εταιρίας Αξιολόγησης, ακαδημαϊκούς και αρκετά μέλη της ελληνικής κοινότητας αξιολογητών.

Παράλληλα με το συνέδριο της EES, η Ελληνική Εταιρία Αξιολόγησης (EEA) στο 2ο εθνικό της συνέδριό με θέμα την «Αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών» που διοργάνωσε στη Θεσσαλονίκη στις 2 Οκτωβρίου παρουσίασε τις προτάσεις της για τη θεσμική κατοχύρωση της αξιολόγησης στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων με ένα Νόμο για την «Ανάπτυξη μίας Εθνικής Στρατηγικής για την Αξιολόγηση» καθώς και τη σύσταση ανεξάρτητης συντονιστικής μονάδας αξιολόγησης πολιτικών. Με το συνέδριό της η EEA ανέδειξε την ανάγκη να ληφθούν πρωτοβουλίες και στη χώρα μας ώστε να ενισχυθεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την αξιολόγηση και να δοθεί βήμα στο διάλογο για τη συμβολή της αξιολόγησης στη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών προστιθέμενης αξίας για τους πολίτες και τις κοινωνίες, λαμβάνοντας υπόψη τις πραγματικές ανάγκες και ρεαλιστικές προοπτικές ανάπτυξης.

Περισσότερες πληροφορίες και πλούσιο φωτογραφικό υλικό έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του συνεδρίου, www.ees2018.eu.

Επαγγελματισμός και Αξιολόγηση: Τι πρέπει να γίνει στα επόμενα βήματα;

Παρουσίαση της θεματικής πρωτοβουλίας του ΣΕΣΜΑ στο πλαίσιο του 13ου Διεθνούς Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Εταιρίας Αξιολόγησης με θέμα «Αξιολόγηση για την ενδυνάμωση των Κοινωνιών» (Θεσσαλονίκη, 3 Οκτωβρίου 2018)

Κωνσταντίνα Ορφανίδου

Γενική Γραμματέας του Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Συμβούλων Management (ΣΕΣΜΑ)

Η αξιολόγηση (evaluation) είναι η αποτίμηση, με βάση αντικειμενικά ευρήματα (evidence based), ενός προγράμματος ή μιας πολιτικής. Συχνά στην Ελλάδα λόγω έλλειψης κουλτούρας αξιολόγησης αυτή συγχέεται λανθασμένα με τον έλεγχο (ή τις περιοδικές επιθεωρήσεις της ΕΕ-ΔΝΤ). Η αξιολόγηση απαντά σε ερωτήματα, όπως εάν το πρόγραμμα ή η πολιτική σχεδιάστηκαν και υλοποιούνται σωστά, εάν επιτυγχάνουν τους στόχους τους, ποια είναι τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις τους για τους πολίτες και πως η δράση τους μπορεί να βελτιωθεί. Η αξιολόγηση η οποία υιοθετεί τα ανωτέρω χαρακτηριστικά, συμβάλλει στη διαδικασία χάραξης στρατηγικής και λήψης ενημερωμένων αποφάσεων από τους πολιτικούς και τη δημόσια διοίκηση.

Στο πλαίσιο του 13ου Διεθνούς Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Εταιρίας Αξιολόγησης με θέμα την «Αξιολόγηση για την ενδυνάμωση των Κοινωνιών», το οποίο πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη μεταξύ 1ης και 5 Οκτωβρίου 2018, τοποθετώντας για πρώτη φορά διεθνώς την Ελλάδα στο χάρτη της αξιολόγησης, ο ΣΕΣΜΑ (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Συμβούλων Management) οργάνωσε και συντόνισε τη θεματική πρωτοβουλία (panel) με τίτλο: «Επαγγελματισμός και Αξιολόγηση: Τι πρέπει να γίνει στα επόμενα βήματα;».

Στόχος του panel ήταν η διερεύνηση των πτυχών και των ζητημάτων του 'επαγγελματισμού' στην αξιολόγηση, των μέτρων που έχουν εφαρμοστεί στην πράξη για την ενίσχυσή του, καθώς και των αναγκαίων προτάσεων για θετική δράση στο άμεσο μέλλον. Η συζήτηση στο panel είχε επίσης ως στόχο:

1. Τη διερεύνηση ενός κοινά συμπεφωνημένου πλαισίου το οποίο θα διευκολύνει την αμοιβαία κατανόηση των δράσεων που απαιτούνται για την ενίσχυση των διαφορετικών πτυχών του 'επαγγελματισμού' (professionalism)
2. Τη συζήτηση δράσεων για την ενθάρρυνση μιας κουλτούρας ποιότητας και τον εντοπισμό τρόπων για την αποτελεσματική αναβάθμιση των δεξιοτήτων, της πολυεπιστημονικής χρήσης μεθόδων και εργαλείων και της αξιοποίησης της έρευνας και της γνώσης στο σχεδιασμό και την εκπόνηση των αξιολογήσεων.

Στο Συνέδριο, και στο συγκεκριμένο panel, ο ΣΕΣΜΑ επιχείρησε να διερευνήσει την ανάγκη να ληφθούν πρωτοβουλίες και στη χώρα μας ώστε να ενισχυθεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την 'επαγγελματική' αξιολόγηση, όπου η γνώση, οι δεξιότητες, η συμμετοχή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και τέλος, η θεσμοθέτηση και η αναγνώριση της αξιολόγησης από τη δημόσια διοίκηση, ως διεπιστημονικής προσέγγισης, συμβάλλουν θετικά στην ενίσχυση του όρου 'professionalism', στην πράξη. Προσκάλεσε, στο πλαίσιο αυτό, εξέχοντες Ομιλητές, των οποίων η τιμητική ανταπόκριση ανέδειξε και τη δομή του panel:

Ειδικότερα, οι προσκεκλημένοι Ομιλητές:

1. Καθ. Ian C. Davies: Μέλος της Επιτροπής Πιστοποίησης της Καναδικής Εταιρείας Αξιολόγησης (CES), πρώην Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αξιολόγησης (EES, πρώην πρόεδρος της Καναδικής Εταιρείας Αξιολόγησης (CES), πρώην Πρόεδρος της Σύμπραξης Αξιολόγησης EES-UKES
2. Καθ. H. Simons: Ομότιμη Καθηγήτρια Εκπαίδευσης και Αξιολόγησης του Πανεπιστημίου Σαουθάμπτον, Ηνωμένο Βασίλειο
3. S. D' Errico: Διεθνές Ινστιτούτο Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης, Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο
4. Δρ. Μανώλης Κουτουλάκης: Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς, Ελλάδα

τοποθετήθηκαν ως προς τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα ζητήματα επαγγελματισμού σχετικά με:

- την εναρμόνιση των προτύπων δεοντολογίας, ποιότητας και ικανότητας,
- την ενίσχυση της αυτονομίας και της ανεξαρτησίας των αξιολογητών,
- την αναβάθμιση των απαιτούμενων προσόντων για την εκτέλεση ποιοτικής αξιολόγησης,
- την καθιέρωση ενός σαφώς καθορισμένου σώματος γνώσεων, ενός συνόλου εξειδικευμένων δεξιοτήτων και ενός συνόλου δεοντολογικών κατευθυντήριων γραμμών για τους αξιολογητές,
- την εφαρμογή διεπιστημονικών κριτηρίων και χαρακτηριστικών που επιτρέπουν την υποστήριξη των κοινωνικών επιστημών μέσω ενός καλά τεκμηριωμένου συνόλου αξιολογικών εργαλείων, μεθόδων και διαδικασιών.

Πρόσθετα ερωτήματα που συζητήθηκαν στο panel ήταν τα ακόλουθα:

1. Πώς αξιολογούνται οι αξιολογήσεις; Τι μπορεί να γίνει στην πράξη για τη βελτίωση της ποιότητάς τους;
2. Πόσο καλοί γνώστες των ειδικών θεμάτων της αξιολόγησης και πόσο επιχειρησιακά ικανοί είναι όσοι παραγγέλνουν τις αξιολογήσεις; Με ποιον τρόπο η ικανότητα αυτή και η γνώση μπορούν να ενισχυθούν;
3. Ποιο είναι το επόμενο βήμα για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων, των ικανοτήτων και των γνώσεων των αξιολογητών; Η πιστοποίηση δύναται να συμβάλλει στην κατεύθυνση αυτή;
4. Ποιος είναι ο ρόλος των συμβούλων σε αυτόν τον τομέα;
5. Πώς βελτιώνεται τόσο η εφαρμογή όσο και η χρήση της αξιολόγησης;

Τα ερωτήματα αυτά αποτέλεσαν τη βάση καθώς και μια καλή ευκαιρία για την καθιέρωση ενός εποικοδομητικού διαλόγου σχετικά με τον 'επαγγελματισμό' στην αξιολόγηση, με τη συμμετοχή

τόσο των υπευθύνων λήψης αποφάσεων όσο και των επαγγελματιών αξιολόγησης που παρακολούθησαν αλλά και συμμετείχαν ενεργά στη συζήτηση, το ενδιαφέρον της οποίας επεκτάθηκε και στην ανάγκη διασφάλισης: (i) της ανεξαρτησίας (ii) της νομιμότητας (iii) του πλουραλισμού (iv) της διαφάνειας (v) της ισότητας και τέλος (vi) της ποιότητας στην αξιολόγηση.

Ειδικότερα, σε σχέση με την προώθηση και τη διασφάλιση του υπό διερεύνηση επαγγελματισμού, οι προσκεκλημένοι από τον ΣΕΣΜΑ ομιλητές, διακεκριμένοι Επιστήμονες Ian. C. Davis, Prof. Helen Simons, Stefano D’Errico και Μ. Κουτουλάκης υποστήριξαν ότι:

1. Η αξιολόγηση θα πρέπει να στηρίζεται σε έναν ‘κοινό πυρήνα γνώσεων’ εναρμονισμένο με το συνεχώς εξελισσόμενο σώμα της θεωρίας και των διεπιστημονικών προσεγγίσεων, καθώς και με ένα κοινό σύνολο δεξιοτήτων και ικανοτήτων που θα πρέπει να απαιτούνται από τον επαγγελματία αξιολογητή. Η αξιολόγηση θα πρέπει να αξιοποιεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση-πλαίσιο για τον αυστηρό έλεγχο της καταλληλότητας και της επάρκειας των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων του επαγγελματία.
2. Η προσπάθεια διασφάλισης αυτής της προσέγγισης θα πρέπει να κατευθυνθεί κυρίως προς την αναγνώριση της επαγγελματικής διαδρομής του αξιολογητή (γνώσεις, δεξιότητες, ποιότητα και πιστοποίηση).
3. Ουσιαστική έμφαση θα πρέπει επίσης να δοθεί στη ‘θεσμοθέτηση’ της αξιολόγησης και στην αναγνώριση του ρόλου της στο ανώτατο επίπεδο λήψης αποφάσεων.
4. Ο ρόλος των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο να διαμορφώνουν και να ενισχύουν την ικανότητα των νέων αξιολογητών είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Παρόλο που συνήθως η γνώση που παρέχεται στα Πανεπιστήμια είναι διαφορετική και ‘σιωπηρή’», μια σχετική χαρτογράφηση αποκαλύπτει ότι πολλά αντικείμενα μάθησης στα Πανεπιστήμια μπορούν να αποτελέσουν πλατφόρμα μάθησης για την ενδυνάμωση της πρακτικής της αξιολόγησης.

Ο ΣΕΣΜΑ υποστηρίζει ένθερμα και με κάθε τρόπο την προσπάθεια για την αναβάθμιση της ποιότητας στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, και στους επιμέρους τομείς της. Στην παρούσα χρονική συγκυρία που η χώρα επιζητεί μια ‘νέα’ αναπτυξιακή πορεία, η αξιολόγηση μπορεί να είναι ο ‘αφανής’ αλλά δυναμικός εταίρος που έχει την ικανότητα, μέσω της εφαρμογής επιστημονικών μεθόδων και αντικειμενικών προσεγγίσεων, να επισημάνει τα λάθη προς αποφυγή και να συμβάλλει στη βελτίωση του σχεδιασμού και της εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών. Η ενίσχυση του επαγγελματισμού της αξιολόγησης είναι κρίσιμη συνιστώσα προς την κατεύθυνση αυτή.

Πληροφορίες: www.sesma.gr, www.ees2018.eu, www.hellenicevaluation.org

Ανοιχτές συνεδρίες

1-2 Οκτωβρίου 2018

Τρεις ανοιχτές συνεδρίες με επιλεγμένη θεματολογία, διοργανώθηκαν από την Ελληνική Εταιρεία Αξιολόγησης σε συνεργασία με το δίκτυο διεθνούς συνεργασίας για την αξιολόγηση EvalPartners, στο πλαίσιο του 13ου Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αξιολόγησης, στους χώρους διεξαγωγής του συνεδρίου. Η συμμετοχή στις συνεδρίες ήταν ελεύθερη για τους συνέδρους και το ευρύ κοινό, και με δωρεάν είσοδο.

1. Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης και δέσμευση για αξιολόγησή τους

Οι στόχοι για την βιώσιμη ανάπτυξη (ΣΒΑ) θεσπίστηκαν από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών το 2015 και αποτελούν μία δέσμη θεματικών στόχων που αφορά την βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα υλοποίησης το 2030 και περιλαμβάνει στόχους όπως μηδενική φτώχεια, μηδενική πείνα, καλή υγεία και ευημερία για όλους, ποιοτική εκπαίδευση, ισότητα των φύλων, λιγότερες ανισότητες, βιώσιμες πόλεις, υπεύθυνη παραγωγή και κατανάλωση, κλπ.

Το 2015, περισσότεροι από 190 ηγέτες παγκοσμίως δεσμεύτηκαν για την υλοποίηση 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) με στόχο την επίτευξη ισότιμης και βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της ενεργού δράσης και συμμετοχής όλων των ενδιαφερομένων μερών. Όλες οι χώρες δεσμεύθηκαν να αναπτύξουν κατάλληλα πλαίσια σχεδιασμού και πολιτικής και την ενσωμάτωση των ΣΒΑ στις εθνικές αναπτυξιακές πολιτικές. Στο πλαίσιο αυτό, ο καθορισμός συστημάτων και κριτηρίων παρακολούθησης και αξιολόγησης έχει ιδιαίτερη σημασία για την επιτυχή προώθηση της ολοκληρωμένης εφαρμογής των ΣΒΑ.

Η Ελλάδα έχει δεσμευθεί για την εφαρμογή της ατζέντας βιώσιμης ανάπτυξης για το 2030, στο πλαίσιο της αναδιαμόρφωσης των αναπτυξιακών προοπτικών της χώρας, και το 2017 ενέκρινε σε ανώτατο πολιτικό επίπεδο και κατόπιν κοινωνικού διαλόγου, ένα σύνολο οκτώ (8) εθνικών προτεραιοτήτων, οι οποίες περιλαμβάνουν τους 17 ΣΒΑ και είναι σύμφωνες με την Εθνική Στρατηγική Ανάπτυξης που εγκρίθηκε από την ελληνική κυβέρνηση το 2018. Η πρώτη εθελοντική εθνική έκθεση προόδου για την Ελλάδα δημοσιεύθηκε το 2018, ενώ από το 2019, θα αναπτυχθεί ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους ΣΒΑ, το οποίο θα περιλαμβάνει δράσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Στο πλαίσιο της ανοικτής συνεδρίας, συζητήθηκαν η προσέγγιση του EvalSDG¹ για την αξιολόγηση των ΣΒΑ, ενώ πραγματοποιήθηκε και αναλυτική παρουσίαση της έκθεσης προόδου για την Ελλάδα, καθώς και καλές πρακτικές από άλλες χώρες.

Στο πάνελ συμμετείχαν οι Νίκος Τράντας, Επικεφαλής του Γραφείου Συντονισμού Θεσμικών, Διεθνών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης, Μαρία Ανδρούτσου, Δήμαρχος Αγίου Δημητρίου Αττικής, Σπύρος Πέγκας, Αντιδήμαρχος Δήμου Θεσσαλονίκης, Θάλεια Βαλκουμά, Διευθύντρια Υποστήριξης Στρατηγικού Σχεδιασμού της CSR HELLAS και Stefano D'Errico, Πρόεδρος του EVALSDGs Advocacy Working Group.

¹ <https://evalsdgs.org/>

Συντονίστρια της συζήτησης ήταν η Dorothy Luicks, Co-Chair EVALSDGS, Executive Director SDF.

2. Αξιολογώντας τη διάσταση του φύλου στο πλαίσιο των ΣΒΑ

Η Ατζέντα για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του 2030 σηματοδοτεί μια στροφή προς μια βιώσιμη και δίκαιη ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένου του διαλόγου μεταξύ των πολιτικών για την επίτευξη της ισότητας των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών. Σε αυτό το πλαίσιο, οι τοπικές αρχές ενθαρρύνονται έντονα να διασφαλίσουν τον σχεδιασμό και τις διαδικασίες επεξεργασίας των αστικών μεταλλαγών που επηρεάζουν το φύλο, προωθώντας τη συνοχή της κοινότητας και την προσωπική ασφάλεια, και ενθαρρύνοντας την καινοτομία και την απασχόληση, καταργώντας τους κοινωνικούς και οικονομικούς φραγμούς στην ισότητα των φύλων.

Προκειμένου να ενισχυθεί η λογοδοσία και να διασφαλισθούν οι μηχανισμοί παρακολούθησης της ισότητας των φύλων, καλούνται να αναλάβουν δράση οι εθνικοί και οι τοπικοί φορείς, σύμφωνα με τον μηχανισμό αναθεώρησης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) και τη Δήλωση και την Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου.

Από τις 15 έως τις 17 Μαρτίου 2016 διοργανώθηκε στη Νέα Υόρκη μια εκδήλωση υψηλού επιπέδου κι ένα τεχνικό εργαστήριο που συγκέντρωσε την παγκόσμια κοινότητα των αξιολογητών για να προβληματιστεί σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης των ΣΒΑ υπό το πρίσμα της ανταπόκρισής του στις ανάγκες της αγοράς. Οι εκπρόσωποι από τα κράτη που συνυπογράφουν τους ΣΒΑ, τους διεθνείς οργανισμούς και τους βουλευτές που συμμετείχαν στην εκδήλωση, ανέλαβαν τη δέσμευση να προχωρήσουν στην αξιολόγηση των ΣΒΑ λαμβάνοντας υπόψη το στόχο της ισότητας των φύλων, αυξάνοντας παράλληλα τη μεταξύ τους συνεργασία για την επίτευξη αυτού του στόχου. Οι αξιολογητές θα πρέπει να προωθήσουν αναδιοργάνωση της ατζέντας των ΣΒΑ για τα επόμενα 15 χρόνια, δίνοντας έμφαση στις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που ενσωματώνουν τη διάσταση του φύλου.

Στόχος της ανοιχτής συνεδρίας ήταν να εξετάσει την εξέλιξη αυτής της προσέγγισης τα τελευταία δύο χρόνια, σύμφωνα με τα πρόσφατα ψηφίσματα υψηλού επιπέδου στο πλαίσιο της ενσωμάτωσης των ΣΒΑ. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να παρουσιάσουν τα μέτρα που λαμβάνουν οι οργανώσεις τους και τα επιτευχθέντα αποτελέσματα. Παρέθεσαν επίσης παραδείγματα και επεξηγήσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο συνεργάζονται με τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τις προσεγγίσεις, τις μεθόδους και τις προοπτικές τους για να εξασφαλίσουν τη χάραξη πολιτικής βάσει τεκμηριωμένων στοιχείων.

Στη συζήτηση που ακολούθησε, δόθηκε έμφαση στη σημασία δημιουργίας ενός πλαισίου που να ανταποκρίνεται στο φύλο για την αξιολόγηση των ΣΒΑ, αλλά και την αναγκαιότητα ανάπτυξης συστημάτων συλλογής δεδομένων για την αξιολόγηση σε σύνθετα πλαίσια.

Στο πάνελ συμμετείχαν οι Silvia Salinas, Πρόεδρος της ReLAC (Latin America and the Caribbean Evaluation Association), Rituu B Nanda, Institute of Social Studies Trust (ISST), Gender & Evaluation Online Community, Καλυψώ Γούλα, Αντιδήμαρχος Θεσσαλονίκης, Ευγενία Κατούφα, Δημοσιογράφος, Δημοτικός Σύμβουλος Δήμου Χαλανδρίου, Μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Ελληνίδων.

Τη συζήτηση συντόνισε η Τζίνα Κορέλλα, Μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης και Μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Ελληνίδων.

3. Αξιολόγηση της ενσωμάτωσης των αρχών της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της καλής διακυβέρνησης στη δημόσια πολιτική στην Ευρώπη

Η Ευρώπη περιλαμβάνει χώρες με διαφορετικές διαστάσεις στο φάσμα της οικονομικής ανάπτυξης, των δημοκρατικών ελευθεριών, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της διακυβέρνησης. Επί της ουσίας, αποτελείται από ιστορικές κοινοβουλευτικές δημοκρατίες, χώρες που ήταν πρώην μέλη της Σοβιετικής Ένωσης, χώρες που γνώρισαν τις "χρωματικές επαναστάσεις", σε αυτές που πρόσφατα δημιουργήθηκαν μετά την κομμουνιστική κυριαρχία ή τον εμφύλιο πόλεμο. Στην Ευρώπη, μια πλούσια ιστορία διακυβέρνησης έχει οδηγήσει σε ποικίλα πρότυπα διαφάνειας και πολιτικής λογοδοσίας, κράτους δικαίου και ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και στην ανταπόκριση και την αποτελεσματικότητα των κυβερνήσεων - βασικές πτυχές του πλαισίου των αρχών της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της καλής διακυβέρνησης. Αυτές οι διαφορές μεταφράζονται σε μεγάλες διακυμάνσεις στην ανάπτυξη μιας κουλτούρας αξιολόγησης.

Σε ορισμένες χώρες, η χάραξη πολιτικής βασίζεται σε τεκμηριωμένα στοιχεία. Σε άλλες περιπτώσεις, όπου η κουλτούρα της αξιολόγησης αναπτύσσεται αργά εφαρμόζοντας ξένες πρακτικές, τα συστήματα διακυβέρνησης είναι λιγότερο διαφανή και οι πολιτικές σπάνια στηρίζονται σε τεκμηριωμένα ευρήματα και αναλύσεις. Οι φορείς που μπορούν να προωθήσουν και να υποστηρίξουν τη μεταρρύθμιση διαφέρουν ως προς τη δύναμη, την ικανότητα και την επιρροή τους. Είναι γνωστό ότι η αξιολόγηση και η δημοκρατία συνδέονται στενά. Οι χώρες που εφαρμόζουν καλά τεκμηριωμένες πολιτικές, τείνουν να παρέχουν καλύτερα κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα και ισχυρότερη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η Ευρώπη αντιμετωπίζει και προκλήσεις για το δημοκρατικό ιδεώδες. Επιπλέον, οι αναταραχές στη Μέση Ανατολή, οι συγκρούσεις στη Συρία, το πρόβλημα των προσφύγων που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και παρόμοιες ανθρωπιστικές δράσεις και προγράμματα περιλαμβάνουν πολλαπλές μεταβλητές που δεν μπορούν να αξιολογηθούν με συμβατικές μεθόδους. Υπάρχει ανάγκη ανάπτυξης δεξιοτήτων για δημιουργικές και αυστηρές προσεγγίσεις στην αξιολόγηση πολλαπλών και ποικίλων συνιστώσων του πλαισίου των αρχών της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της καλής διακυβέρνησης, σε σύνθετα περιβάλλοντα.

Η συνεργασία για την αξιολόγηση και την προώθηση της αξιολόγησης του πλαισίου των αρχών της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της καλής διακυβέρνησης, μεταφράζεται σε κοινή αντίληψη της σημασίας της αξιολόγησης για τη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου για όλους, και περιλαμβάνει τις παρακάτω διαστάσεις:

Προώθηση: πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες τυποποίησης που εφαρμόζουν οι οργανισμοί αξιολόγησης στην Ευρώπη

Ανταλλαγή: διευκόλυνση της αμοιβαίας ανταλλαγής προτύπων

Εμπλουτισμός: Διαφάνεια στις συνεχιζόμενες εξελίξεις.

Στόχος της ανοιχτής συνεδρίας ήταν να συμβάλει στην ενσωμάτωση της συνιστώσας του πλαισίου των αρχών της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της καλής διακυβέρνησης στις πρακτικές αξιολόγησης σε ολόκληρη την Ευρώπη, κατά τρόπο ώστε να γίνει εφικτή η μέτρηση του τρόπου με τον οποίο οι κυβερνητικές υπηρεσίες, οι δημόσιες υπηρεσίες σε όλη την Ευρώπη επηρεάζουν την αξιολόγηση.

Στο πάνελ συμμετείχαν οι Bastiaan de Laat, Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αξιολόγησης, Weronika Felcis, Γενική Γραμματέας του IOCE και μέλος του ΔΣ της Ευρωπαϊκής Εταιρείας

Ανοιχτές συνεδρίες

Αξιολόγησης, Δήμητρα Ιωάννου, Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης, Asela Kalugampitiya, Εκτελεστικός Συντονιστής του δικτύου EvalPartners.

Συντονιστής της συζήτησης ήταν ο Vlatko Danilov, συντονιστής του δικτύου αξιολογητών του πλαισίου των αρχών της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της καλής διακυβέρνησης.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η Ελληνική Εταιρεία Αξιολόγησης (ΕΕΑ) ιδρύθηκε τον Σεπτέμβριο του 2014 με τη μορφή Επιστημονικού Σωματείου και είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αξιολόγησης. Βασικός σκοπός της είναι η προώθηση μιας κουλτούρας αξιολόγησης που θα συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη, στην ορθολογική αξιοποίηση των πόρων, στην προσέλκυση επενδύσεων, στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, στη διασφάλιση κοινωνικής συνοχής και, γενικά, στην αποτελεσματικότητα των δημόσιων πολιτικών. Στόχος της είναι η προώθηση της αξιολόγησης ως επιστημονικής μεθόδου ανάλυσης και αξιοποίησης των δυνατοτήτων και ευκαιριών ανάπτυξης, και η δημιουργία μιας πλατφόρμας δημόσιου διαλόγου για την αξιολόγηση.

Περισσότερες πληροφορίες και ανακοινώσεις σχετικά με τις δράσεις της ΕΕΑ αναρτώνται στον ιστότοπο: www.hellenicevaluation.org

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
HELLENIC EVALUATION SOCIETY

www.hellenicevaluation.org